

عامل‌های مؤثر در علاقه‌مندی دانشجویان کشاورزی دانشگاه رازی به اشتغال در روستا

امیر حسین علی بیگی^۱ و فاطمه جوانبخت^۲

۱- دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه رازی.

۲- دانشجوی دکتری توسعه کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه رازی.

چکیده

بزرگترین دغدغه دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی و دولت مردان کشور افزایش فرصت‌های شغلی است. هدف این پژوهش، تحلیل عامل‌های مؤثر در علاقه‌مندی دانشجویان کشاورزی به اشتغال در منطقه‌های روستایی از دیدگاه دانشجویان دانشکده کشاورزی دانشگاه رازی است. روش این تحقیق از نوع پژوهش‌های علی-ارتباطی است. جامعه آماری آن، ۱۲۸۷ تن از دانشجویان همه‌ی مقطع‌های تحصیلی در گرایش‌های کشاورزی دانشگاه رازی در سال تحصیلی ۱۳۹۷ بودند (N=۱۲۸۷). حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران، ۱۱۴ نفر برآورد شد. نمونه‌گیری در این تحقیق به روش طبقه‌ای - تصادفی از میان گروه‌های آموزشی اجرا شد. ابزار تحقیق، پرسش‌نامه با پرسش‌های بسته در قالب طیف لیکرت و ضریب تتای ترتیبی ($\Theta=0/88$) نیز نشان دهنده‌ی پایایی ابزار تحقیق بود. برای پردازش داده‌ها از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی استفاده شد. یافته‌های تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد چهار عامل آموزشی - سیاسی، انتخاب رشته، حمایتی و عامل نگرشی در حدود ۵۱/۰۶ درصد از واریانس متغیرهای علاقه‌مندی به اشتغال دانشجویان در منطقه‌های روستایی را تبیین می‌کنند. تحلیل عاملی تأییدی نیز گویای برآزش مطلوب با داده‌ها بود. بنابر نتایج، تناسب محتوای درس‌ها، برگزاری برخی کلاس‌های آموزشی در محیط روستا و حمایت‌های مالی می‌تواند در علاقه‌مندی دانشجویان کشاورزی به اشتغال در روستا مؤثر واقع شوند.

نمایه واژگان: آموزش، اشتغال در روستا، توسعه روستایی، دانش‌آموختگان کشاورزی، فرصت‌های شغلی.

نویسنده مسئول: فاطمه جوانبخت

رایانامه: javanbakhtfatemeh4@gmail.com

پذیرش: ۱۳۹۸/۰۸/۲۰

دریافت: ۱۳۹۸/۰۴/۱۲

مقدمه

دانشجویان نسبت به رشته کشاورزی پیش از ورود به این رشته در حد متوسط بود، ولی این میزان علاقه پس از ورود به رشته تا حد زیاد افزایش یافته است. از سوی دیگر بین محل سکونت دانشجویان مورد بررسی (شهر یا روستا) و میزان گرایش آنان نسبت به کشاورزی رابطه مثبت معنی‌داری مشاهده شد. صبوری و همکاران (۱۳۸۷)، به بررسی گرایش دانشجویان رشته‌ی کشاورزی دانشگاه آزاد گرمسار به کار در منطقه‌های روستایی با روش تحلیل هم‌بستگی و رگرسیونی نتیجه گرفتند که بین محتوای مطالب ارائه شده در دانشگاه، میزان حمایت‌های دولت از منطقه‌های روستایی و میزان علاقه به کار عملی با گرایش دانشجویان در زمینه‌ی کار در منطقه‌های روستایی رابطه‌ی مثبت و معنی‌داری وجود دارد. اکبری و همکاران (۱۳۸۸)، با بررسی نگرش دانشجویان کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا نسبت به اشتغال در زمینه کشاورزی با تحلیل رگرسیون به این نتیجه رسیدند؛ علاقمندی به مشاغل مرتبط با رشته‌های کشاورزی، توانمندی‌های تخصصی دانشجویان، ارتباط دانشگاه با مرکزهای کاری، فرصت‌های شغلی موجود، رضایت مندی سطح دانش دوران تحصیل، سیاست‌های دولت در زمینه اشتغال، تسهیلات و امکانات موجود بیش‌ترین نقش را در اشتغال دانش‌آموختگان کشاورزی دارد.

سلطانی و همکاران (۱۳۹۳)، پژوهشی با عنوان «عوامل مؤثر بر گرایش جوانان روستایی ایلام به اشتغال در بخش کشاورزی با تحلیل رگرسیون انجام دادند. نتایج نشان داد گرایش کلی جوانان روستایی به اشتغال در بخش کشاورزی در حد متوسط قرار دارد. هم‌چنین، متغیرهای میزان آگاهی آنان به زمینه‌های اشتغال در بخش کشاورزی، میزان درآمد خانواده از تولید محصولات کشاورزی، میزان حمایت‌های دولت از اشتغال جوانان روستایی در بخش کشاورزی، مهم‌ترین عامل‌های مؤثر بر گرایش جوانان روستایی به اشتغال در بخش کشاورزی شناخته شدند. محمدی و روحانی (۱۳۹۴)، به تحلیل عامل‌های مؤثر بر نوع اشتغال دانش‌آموختگان کشاورزی علمی-کاربردی با مدل پروبیت چندگانه پرداختند. نتایج نشان داد

از منظر پژوهشگران مختلف داشتن انگیزه و نگرش مثبت، توانایی کار کردن با دیگران و کار کردن به طور مستقل، مهم‌ترین عامل‌های مؤثر در کسب شغل دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی می‌باشد (رابینسون و همکاران^۱، ۲۰۰۷). هم‌چنین، علاقمندی به اشتغال در منطقه‌های روستایی می‌تواند کارایی عملیاتی دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی را افزایش داده و کاهش بیکاری را به دنبال داشته باشد (تبرایی و قاسمی، ۱۳۸۵). علاقه در دانشجویان هنگامی ایجاد می‌شود که یک فعالیت برای فرد معنادار تلقی شود. به عبارت دیگر، علاقه چیزی فراتر از یک سلسله انگیزه درونی است و نوعی آمادگی فردی برای دستیابی به هدف‌ها و فعالیت‌های مشخص است (قمرانی و شریعتی، ۱۳۸۶). بنابراین، طبیعی است که دانشجویان نیز با توجه به علاقه، نوع و مکان شغل آینده خویش را انتخاب کنند. دانشجویان کشاورزی نیز به دلیل ماهیت اشتغال در روستاها باید با توجه به علاقه خود نسبت به کار کشاورزی و اشتغال در منطقه‌های روستایی اقدام به انتخاب رشته کشاورزی در آزمون ورودی دانشگاه کنند. اما، با وجود نقش مهمی که علاقه در اشتغال دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی دارد، همواره دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی به لحاظ اشتغال در منطقه‌های روستایی با مشکلاتی روبه‌رو هستند.

تبرایی و قاسمی (۱۳۸۵)، نگرش دانشجویان کشاورزی به اشتغال در منطقه‌های روستایی را بررسی کردند. یافته‌های تحقیق نشان داد که بیش‌تر دانشجویان مورد بررسی علاقه مند به کار در منطقه‌های روستایی بودند. بین متغیرهای جنسیت، رشته تحصیلی، سال ورود به دانشگاه، محل سکونت، پیشینه سکونت در روستا، میزان رضایت از انتخاب رشته کشاورزی، اولویت انتخاب رشته کشاورزی در آزمون ورودی کنکور سراسری و مقطع تحصیلی با علاقمندی به اشتغال در منطقه‌های روستایی رابطه مثبت معنی‌داری وجود داشت. موحدی و همکاران (۱۳۸۶)، با بررسی گرایش دانشجویان نسبت به رشته کشاورزی به این نتیجه رسیدند که میزان علاقه

اشتغال در بخش کشاورزی داشتند. جمشیدی و همکاران (۱۳۹۷)، عامل‌های مؤثر بر نگرش دانشجویان کشاورزی دانشگاه محقق اردبیلی نسبت به اشتغال در منطقه‌های روستایی را با روش معادله‌های ساختاری بررسی کردند. نتایج نشان داد دانشجویان پسر نسبت به گروه دختران و دانشجویان ساکن روستا نسبت به دانشجویان ساکن شهر از نگرش مثبت‌تری نسبت به اشتغال در منطقه‌های روستایی دارند. در کل ۵۵ درصد از دانشجویان نگرش مثبت نسبت به اشتغال در منطقه‌های روستایی داشتند. هم‌چنین نتیجه مدل‌سازی معادله‌های ساختاری نشان داد که سه عامل ویژگی‌های فردی کارآفرینانه، عامل‌های اجتماعی و اقتصادی و سیاست‌های حمایتی دولت توانسته‌اند به صورت مستقیم ۸۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته نگرش به اشتغال در روستاها را تبیین کنند.

مک آردل و همکاران^۲ (۲۰۰۷)، با بررسی اشتغال، سرمایه انسانی و اجتماعی به این نتیجه رسیدند که بین برخی متغیرهای خود اکتیایی، اعتماد به نفس، میزان آگاهی نسبت به شغل، میزان حمایت اجتماعی، حمایت از شبکه‌سازی اجتماعی، میزان تلاش در کارایی و داشتن سرمایه با احراز شغل در بازار کار توسط دانش‌آموختگان دانشگاهی رابطه مثبتی وجود دارد. اوپهو و ایفی^۳ (۲۰۰۹)، با بررسی نگرش جوانان به برنامه‌های توسعه کشاورزی منطقه جنوب نیجریه بیان داشتند که جوانان نگرش منفی نسبت به توسعه کشاورزی دارند و نبود زیربناهایی اساسی بخش کشاورزی، کمبود تجهیزات پیشرفته کشاورزی، کمبود زمین و نظام اجاره داری، نبود تسهیلات اعتباری و یارانه کافی، نبود انگیزه در جوانان روستایی و پایین بودن درآمد بخش کشاورزی از مهم‌ترین بازدارنده‌های گرایش جوانان به اشتغال بخش کشاورزی هستند. وایت^۴ (۲۰۱۲)، در نتایج تحقیق خود بیان داشت که جوانان نسبت به اشتغال در بخش کشاورزی بی‌علاقه‌اند و دسترسی نداشتن جوانان روستایی به زمین‌های کشاورزی را یکی از بازدارنده‌های گرایش جوانان به اشتغال در بخش کشاورزی عنوان کرده است.

متغیرهای جنسیت، میزان علاقه‌مندی در انتخاب رشته تحصیلی، میزان رضایت از رشته تحصیلی، ارزیابی از نقش سرمایه روی اشتغال و میزان مهارت‌های حرفه‌ای و آموزشی در زمان تحصیل، مهم‌ترین متغیرهای اثر گذار بر نوع اشتغال دانش‌آموختگان کشاورزی است. نتایج تحقیق بادسار و همکاران (۱۳۹۴)، در مورد تأثیر عامل‌های فردی و زمینه‌ای بر گرایش دانشجویان کشاورزی دانشگاه زنجان به اشتغال در منطقه‌های روستایی نشان داد، بین متغیرهای زمینه‌ای جنس، سن، پیشینه کار در روستا، درآمد خانوادگی و پیشینه سکونت در روستا با گرایش به اشتغال در روستا رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. نتیجه تحقیق کریمی و زمانی (۱۳۹۴)، در زمینه انگیزه خدمت دانش‌آموختگان کشاورزی دانشگاه شیراز برای خدمت در منطقه‌های روستایی نشان داد، مردان به صورت معنی‌داری دارای انگیزه بیش‌تر برای خدمت در منطقه‌های روستایی هستند.

رضایی و همکاران (۱۳۹۶)، در بررسی نقش میانجی عامل‌های فردی و محیطی بر گرایش به اشتغال دانشجویان کشاورزی دانشگاه زنجان دریافتند، بین متغیرهای پیشینه کار در روستا، درآمد خانوادگی و محل سکونت با متغیر گرایش به اشتغال در روستا رابطه معنی‌داری وجود دارد. بهجوئی و همکاران (۱۳۹۶)، عامل‌های مؤثر بر علاقه مندی دانشجویان کشاورزی دانشگاه تبریز به اشتغال در منطقه‌های روستایی را با تحلیل عاملی بررسی کردند. نتایج نشان داد عامل‌هایی چون؛ پرداخت اعتبارات ویژه‌ی کار و سکونت در روستاها توسط دولت، سهمیم شدن دانش‌آموختگان در درآمد افزایش یافته‌ی کشاورزان به صورت درصدی، میزان فاصله‌ی روستا از شهر، همکاری با شرکت‌های خدمات فنی، مشاوره‌ای و ترویجی و لزوم به دست آوردن پیشینه‌ی کاری روستایی برای استخدام‌های دولتی، مهم‌ترین عامل‌های مؤثر در علاقه‌مندی دانشجویان به اشتغال در منطقه‌های روستایی می‌باشد. نتایج تحقیق یعقوبی و همکاران (۱۳۹۶)، نشان داد سه متغیر احساس ارزشمندی در روستا، سن و گرایش به روستانشینی نقش مثبت در احتمال گرایش جوانان روستایی به

نسبت به کشاورزی به عنوان اشتغال داشتند. داگلاس و همکاران^۹ (۲۰۱۷)، با بررسی نگرش جوانان نسبت به کشاورزی نتیجه گرفتند، اگرچه بیش تر جوانان نگرش منفی نسبت به اشتغال در کشاورزی و محیط روستایی داشتند، اما ویژگی‌های اجتماعی-اقتصادی پاسخگویان از جمله جنسیت، تجربه کار کشاورزی، مالکیت زمین، شغل خانواده و منبع درآمد متغیرهایی هستند که به طور معنی‌داری بر نگرش آنان تأثیر دارد. با توجه به این که بزرگ‌ترین دغدغه دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی و نیز دولت مردان کشور افزایش فرصت‌های شغلی است، از این رو پی بردن به راهکارهای عملی جهت ایجاد اشتغال بسیار اهمیت دارد. در این تحقیق سعی بر آن شد تا با بررسی زمینه علاقمندی دانشجویان رشته‌های کشاورزی در زمینه اشتغال در منطقه‌های روستایی، راهکارهای عملی برای بهبود آینده شغلی دانشجویان رشته‌های کشاورزی شناسایی و ارائه شود.

روش‌شناسی

این تحقیق از لحاظ هدف کاربردی و از نظر شیوه‌ی گردآوری داده‌ها، در حوزه بررسی‌های میدانی قرار است. دیدمان تحقیق کمی و از نوع علی-ارتباطی است.

جامعه‌ی آماری این پژوهش را ۱۲۸۷ تن از دانشجویان همه‌ی مقطع‌های تحصیلی کشاورزی با گرایش‌های مختلف در دانشکده کشاورزی دانشگاه رازی تشکیل دادند. برای برآورد حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد فرمول کوکران به صورت زیر است:

$$n = \frac{Nt^2 \times S^2}{Nd^2 + t^2 s^2} = \frac{1287 * 1.96^2 * 0.63^2}{1287 * 0.012^2 + 1.96^2 * 0.63^2} = 114$$

N: حجم کل جامعه آماری، n: حجم نمونه مورد نیاز، t: مقدار t استیودنت در سطح احتمال مورد نظر، d: تقریب در برآورد فراسنجه (پارامتر) جامعه، S²: واریانس جامعه.

به منظور مشخص کردن واریانس صفت مورد ارزیابی، تعیین دقت احتمالی مطلوب و هم‌چنین برای سنجش پایایی پرسش‌نامه تعداد ۳۰ نفر از جامعه آماری مورد تحقیق به صورت تصادفی انتخاب و پیش

آدبو و سکومد^۵ (۲۰۱۳)، با بررسی زمینه‌های انتخاب شغل کشاورزی در بین دانشجویان کشاورزی کشور نیجریه به این نتیجه رسیدند که بیش‌تر پاسخگویان، کشاورزی را شغل اصلی در نظر نمی‌گیرند بلکه آن را به عنوان یک شغل فرعی در مقایسه با حرفه‌های دیگر در نظر می‌گیرند. ظریفیان و همکاران (۲۰۱۴)، با ارزیابی نگرش دانشجویان کشاورزی نسبت به کار در محیط‌های روستایی به این نتیجه رسیدند که دانشجویان کشاورزی علاقه متوسطی به کار کردن در منطقه‌های روستایی دارند و میزان این علاقه در افرادی که ساکن روستا هستند بیش‌تر است.

بدناریکوا و همکاران^۶ (۲۰۱۶)، با بررسی جوانان تحصیلکرده در رشته‌های کشاورزی در روستاهای روسیه به این نتیجه رسیدند که نبود زمینه تشویق و حمایت‌های لازم از سوی والدین برای کارهای کشاورزی، نداشتن زمین کافی برای کار کشاورزی سبب کاهش انگیزه جوانان به اشتغال در کار کشاورزی در محیط روستا می‌شد.

پژوهشگران سه راه کار؛ برقراری ارتباط بین مراکز آموزش کشاورزی با مراکز کسب و کار کشاورزی، دسترسی به اعتبارات کافی برای راه‌اندازی کسب و کارهای کشاورزی و خرید زمین کشاورزی و بهبود شرایط زندگی در روستا را برای ماندگاری جوانان دانش‌آموخته رشته‌های کشاورزی در روستاها پیشنهاد داده‌اند. یادآوی^۷ (۲۰۱۶)، در پژوهشی با عنوان نگرش دانشجویان نسبت به کار کشاورزی به این نتیجه رسید که ۹۴ درصد پاسخگویان شغل نگرشی خنثی نسبت به اشتغال کشاورزی داشتند و ۲۴ درصد نیز دارای نگرش منفی و تنها ۱۲ درصد دارای نگرش مثبت بودند. ایشان تغییر دادن نگرش منفی دانشجویان نسبت به اشتغال کشاورزی را لازم دانسته و بر این باور است که دانش‌آموختگان کشاورزی شایسته‌ترین عناصرها برای تغییر در بهره‌وری بخش کشاورزی می‌باشند.

اولورونفمی و همکاران^۸ (۲۰۱۶)، در تحقیقی با بررسی نگرش اساتید کشاورزی نسبت به کشاورزی منطقه شمال نیجریه به این نتیجه رسیدند، متخصصان کشاورزی اغلب نگرشی منفی و نامناسب

کشاورزی (۱۲/۳ درصد)، گیاهپزشکی (۱۱/۴ درصد) و کمترین آن مربوط به رشته‌ی مهندسی تولیدات گیاهی با درصد فراوانی ۲/۶ است. بنابر اطلاعات به دست آمده، ۸۳/۳ درصد پاسخگویان ساکن شهر و ۱۶/۷ درصد ساکن روستا هستند و حدود ۶۴ درصد دانشجویان هیچ گونه پیشینه کاری در کشتزار نداشته‌اند. لذا میانگین پیشینه کار کشاورزی دانشجویان برخوردار از این پیشینه ۲/۳ سال بوده است.

برای شناسایی و اولویت‌بندی عامل‌های مؤثر در علاقه‌مندی دانشجویان به اشتغال در منطقه‌های روستایی در پرسش‌نامه ارایه شده به دانشجویان، ۴۰ گویه پیشنهاد شد (جدول ۲). این گویه‌ها بر مبنای مرور ادبیات تحقیق، بررسی‌های داخلی و خارجی و نظر صاحب‌نظران گردآوری شدند. که در قالب پرسش به شکل طیف لیکرت تنظیم و از دانشجویان کشاورزی خواسته شد به این پرسش‌ها پاسخ دهند. برای اولویت‌بندی زمینه‌های علاقه‌مندی به اشتغال در منطقه‌های روستایی، از ضریب تغییرات (CV) استفاده شد. برابر این جدول، هر چه مقدار ضریب تغییرات کمتر باشد نشان دهنده درجه اهمیت آن متغیر خواهد بود. بنابر یافته‌ها عامل‌های جذاب بودن محیط روستایی از نظر طبیعی، رشته‌ی تحصیلی، سطح توسعه یافتگی روستاها از لحاظ سهولت رفت و آمد به روستا، تأثیر جنسیت در اشتغال در منطقه‌های روستایی و میزان درآمد در روستاها جزء مهم‌ترین عامل‌ها هستند و عامل‌های پیشینه سکونت در روستا، میزان حمایت‌های دولت از اشتغالزایی دانش‌آموختگان کشاورزی در منطقه‌های روستایی، میزان علاقه به زندگی در محیط روستایی کمترین اهمیت را دارند.

با توجه به تنوع و گستردگی عوامل مطرح شده، برای دسته‌بندی متناسب و همساز عوامل، هم‌چنین کاهش تعداد متغیرهای تحقیق به عوامل کمتر و تعیین سهم تأثیر هر یک از عامل‌ها، تحلیل عاملی اکتشافی انجام شد. برای تشخیص مناسب بودن داده‌های گردآوری شده از آزمون کرویت بارتل و شاخص KMO استفاده شد. در این مطالعه، مقدار

آزمون شدند. حجم نمونه‌ی مورنیاز از طریق فرمول کوکران به تعداد ۱۱۴ نفر برآورد شد که به صورت کاملاً تصادفی انتخاب شدند.

برای سنجش پایایی پرسش‌نامه نیز از ضریب تتای ترتیبی استفاده شد ($\Theta=0/88$). روایی پرسش‌نامه نیز توسط استادان ترویج و آموزش کشاورزی در دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه رازی تأیید شد. علاقه‌مندی دانشجویان به اشتغال در روستا با استفاده از ۴۰ گویه در قالب طیف لیکرت (۵ سطحی) خیلی کم (=۱)، کم (=۲)، متوسط (=۳)، زیاد (=۴) و خیلی زیاد (=۵) ارزیابی شد. پردازش داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS انجام شد. برای توصیف ویژگی‌های دانشجویان مورد بررسی از میانگین، فراوانی و درصد فراوانی نسبی استفاده شد. هم‌چنین، برای رتبه‌بندی عامل‌های علاقه‌مندی دانشجویان کشاورزی به اشتغال در منطقه‌های روستایی از ضریب تغییر استفاده شد. در آغاز برای دسته‌بندی متناسب عامل‌ها، کاهش تعداد متغیرهای تحقیق به عامل‌های کمتر و تعیین سهم تأثیر هر یک از متغیرها، تحلیل عاملی اکتشافی انجام شد. برای اجرای تحلیل عاملی اکتشافی باید در آغاز از مناسب بودن داده‌ها مطمئن شد. در این تحقیق با محاسبه مقدار KMO و آزمون بارتل این موضوع بررسی شد و با توجه به معنی‌داری آن تحلیل عاملی اکتشافی صورت گرفت. هم‌چنین از روش واریماکس برای چرخش عاملی استفاده شد.

یافته‌ها

بنابر جدول ۱، ۵۵/۳ درصد از پاسخگویان دانشجویان زن و ۴۴/۷ درصد آنان دانشجویان مرد بودند، که در محدوده سنی ۱۸ و ۴۸ سال قرار داشتند و میانگین سن آن‌ها ۲۳/۹۶ سال بود. از نظر وضعیت تاهل در بین دانشجویان مورد بررسی ۸۵/۱ درصد مجرد و ۱۴/۹ درصد متأهل هستند. هم‌چنین مقطع تحصیلی ۷۱/۱ دانشجویان مورد بررسی کارشناسی و بقیه کارشناسی‌ارشد و دکتری می‌باشد. گرایش تحصیلی بیش‌تر اعضای نمونه تحقیق به ترتیب عبارت بودند از: مهندسی تولید ژنتیک (۲۰/۲ درصد)، علوم و مهندسی خاک (۱۸/۴ درصد)، ترویج و آموزش

شاخص KMO برابر ۰/۸۴۹ و مقدار بارتلست برابر با اطمینان ۹۹ درصد بر مناسب بودن همبستگی ۲۶۵۳/۳۱۵ هم‌چنین معنی‌داری آزمون بارتلست با متغیرهای وارد شده برای تحلیل عاملی دلالت دارد.

جدول ۱- توزیع فراوانی ویژگی‌های فردی دانشجویان مورد بررسی

متغیر	سطوح متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
جنس	زن	۶۳	۵۵/۳
	مرد	۵۱	۴۴/۷
	جمع	۱۱۴	۱۰۰
وضعیت تاهل	مجرد	۹۷	۸۵/۱
	متاهل	۱۷	۱۴/۹
	جمع	۱۱۴	۱۰۰
مقطع تحصیلی	کارشناسی	۸۱	۷۱/۱
	کارشناسی‌ارشد	۲۲	۱۹/۳
	دکتری	۱۱	۹/۶
	جمع	۱۱۴	۱۰۰
رشته تحصیلی	مهندسی تولید ژنتیک گیاهی	۲۳	۲۰/۲
	علوم و مهندسی خاک	۲۱	۱۸/۴
	ترویج و آموزش کشاورزی	۱۴	۱۲/۳
	گیاهپزشکی	۱۳	۱۱/۴
	علوم دامی	۱۰	۸/۸
	علوم و مهندسی آب	۹	۷/۹
	مهندسی منابع طبیعی	۸	۷/۰
	مکانیک بیوسیستم	۷	۶/۱
	توسعه کشاورزی	۶	۵/۳
	مهندسی تولیدات گیاهی	۳	۲/۶
	جمع	۱۱۴	۱۰۰
محل سکونت	روستا	۱۹	۱۶/۷
	شهر	۹۵	۸۳/۳
	جمع	۱۱۴	۱۰۰

* میانگین سنی پاسخگویان ۲۳/۹۶ سال ** میانگین پیشینه کار کشاورزی پاسخگویان ۲ سال

جدول ۲- اولویت‌بندی عامل‌های مؤثر در علاقه مندی دانشجویان کشاورزی دانشگاه رازی به اشتغال در روستا

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	عامل‌های مؤثر در علاقه مندی دانشجویان به اشتغال در روستا
۱	۰/۳۳۸	۱/۲۱	۳/۵۷	جذاب بودن محیط روستایی از نظر طبیعی
۲	۰/۳۴۷	۱/۰۴	۲/۹۹	تأثیر رشته‌ی تحصیلی در اشتغال در مناطق روستایی
۳	۰/۳۶۴	۱/۲۲	۳/۳۵	سطح توسعه یافتگی روستاها از لحاظ سهولت رفت و آمد به روستا
۴	۰/۳۷۸	۱/۱۲۰	۲/۹۶	جنسیت در اشتغال در منطقه‌های روستایی
۴	۰/۳۷۸	۱/۲۳	۳/۲۵	میزان درآمد در روستاها
۵	۰/۳۷۹	۱/۱۲	۲/۹۵	نبود امکان اشتغال در زمینه تحصیلی در شهر
۶	۰/۳۹۲	۱/۲۶	۳/۲۱	تأثیر افزایش فعالیت‌های خصوصی در بخش کشاورزی
۷	۰/۴۰۱	۱/۲۹	۳/۲۱	میزان تحمل دوری از اعضای خانواده توسط دانشجو
۸	۰/۴۰۴	۱/۱۸	۲/۹۲	میزان فاصله روستا از شهر
۹	۰/۴۰۶	۱/۳۲	۳/۲۵	میزان ارزش قائل شدن به منطقه‌های روستایی توسط دانشجو

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	عامل‌های مؤثر در علاقه‌مندی دانشجویان به اشتغال در روستا
۱۰	۰/۴۰۹	۱/۲۴	۳/۰۳	وجود مرکزها و مؤسسه‌های پرشمار مرتبط با فعالیت‌های کشاورزی
۱۱	۰/۴۱۱	۱/۲۶	۳/۰۶	آشنایی با فرصت‌های شغلی از طریق گروه آموزشی دانشکده
۱۲	۰/۴۱۳	۱/۳۷	۳/۳۱	وجود تنوع شغلی در رشته‌های کشاورزی
۱۳	۰/۴۱۷	۱/۳۱	۳/۱۴	میزان رضایت از رشته تحصیلی
۱۴	۰/۴۲۰	۱/۲۴	۲/۹۵	آگاهی دانشجویان از شرایط و امکانات منطقه‌های روستایی
۱۵	۰/۴۲۹	۱/۰۹	۲/۵۴	محتوای مطالب تئوری درسی ارائه شده در دانشگاه در رابطه با منطقه‌های روستایی و ارائه محتوای عملی و کاربردی درست کشاورزی در کشتزارهای روستایی
۱۶	۰/۴۳۰	۱/۲۴	۲/۸۸	وجود اطلاعات در زمینه فرصت‌های شغلی کشاورزی
۱۷	۰/۴۳۶	۱/۲۷	۲/۹۱	همکاری با شرکت‌های خدمات فنی، مشاوره‌ای و ترویجی
۱۸	۰/۴۳۸	۱/۴۰	۳/۱۹	میزان علاقه دانشجویان به کار عملی کشاورزی
۱۹	۰/۴۴۴	۱/۲۴	۲/۷۹	طرح سربازان سازندگی برای دانش‌آموزان پسر برای انجام خدمت سربازی در منطقه‌های روستایی
۱۹	۰/۴۴۴	۱/۲۵	۲/۸۱	تناسب محتوای درس‌های گذرانده شده با نیازهای بازار کار
۲۰	۰/۴۵۶	۱/۳۱	۲/۸۷	دسترسی روستاها به امکانات ارتباطی الکترونیکی
۲۱	۰/۴۵۷	۱/۳۵	۲/۹۵	میزان علاقه به رشته کشاورزی
۲۲	۰/۴۶۲	۱/۳۷	۲/۹۶	وجود زمینه‌های اشتغال در منطقه‌های روستایی برای دانش‌آموزان دختر
۲۳	۰/۴۶۷	۱/۲۴	۳/۰۴	ایجاد زمینه‌های کارآفرینی برای دانش‌آموزان کشاورزی در روستاها
۲۴	۰/۴۶۸	۱/۳۲	۲/۸۲	سهیم شدن دانش‌آموزان در درآمد افزایش یافته کشاورزان به صورت درصدی
۲۵	۰/۴۷۸	۱/۳۴	۲/۸۰	نگرش کشاورزان به دانش‌آموزان شغل‌های کشاورزی
۲۶	۰/۴۸۳	۱/۴۳	۲/۹۶	برگزاری گردش‌های علمی و بازدیدهای دانشگاهی از روستاها
۲۷	۰/۴۸۸	۱/۲۷	۲/۶۰	سیاست‌های اقتصادی و تولیدی دولت
۲۸	۰/۴۹۰	۱/۳۶	۲/۷۷	لزوم به دست آوردن سابقه‌ی کاری روستایی برای استخدام‌های دولتی
۲۸	۰/۴۹۰	۱/۲۴	۲/۵۳	اولویت انتخاب رشته کشاورزی در آزمون ورودی سراسری
۲۹	۰/۴۹۱	۱/۳۷	۲/۷۹	سیاست‌های استخدامی دولت در بخش کشاورزی
۳۰	۰/۴۹۵	۱/۲۲	۲/۴۶	میزان گرایش خانواده به کار دانشجویان در مناطق روستایی
۳۱	۰/۵	۱/۳۷	۲/۷۴	میزان مهیا بودن فرصت‌های شغلی در روستا
۳۲	۰/۵۰۱	۱/۴۳	۲/۸۵	اشتغال در کار کشاورزی بدلیل کسب استقلال مالی
۳۳	۰/۵۱۰	۱/۴۲	۲/۷۸	پرداخت اعتبارات ویژه کار و سکونت در روستاها توسط دولت
۳۴	۰/۵۱۶	۱/۴۵	۲/۸۱	تضمین آینده‌ی شغلی کار در روستا
۳۵	۰/۵۲۰	۱/۳۸	۲/۶۵	میزان علاقه به زندگی در محیط روستایی
۳۶	۰/۵۴۲	۱/۳۳	۲/۴۵	میزان حمایت‌های دولت از اشتغالزایی دانش‌آموزان کشاورزی در منطقه‌های روستایی
۳۷	۰/۵۴۹	۱/۴۵	۲/۶۴	تأثیر پیشینه سکونت در روستا در شغل‌های در منطقه‌های روستایی

*دامنه میانگین بین ۱-۵ بوده است.

متغیرها در آن عامل بدست می‌آید. در این مطالعه عامل‌هایی مدنظر بودند که مقدار ویژه‌ی آن‌ها از یک بزرگتر بود. در نهایت چهار عامل که مقدار ویژه آن‌ها بزرگتر از یک بود استخراج شدند. عامل‌های استخراج شده همراه با مقدار ویژه، درصد واریانس و درصد واریانس تجمعی آن‌ها در جدول ۳ آمده‌اند. این عوامل به ترتیب گزارش حداکثر واریانس، مرتب شده‌اند.

برای تعیین این که پرسش‌نامه از چند عامل اشباع شده است، شاخص‌های ارزش ویژه، نسبت واریانس تبیین شده توسط هر عامل و تعداد عوامل مفروض مورد توجه قرار گرفت. مقدار ویژه نسبتی از واریانس کل متغیرها که توسط آن عامل تبیین می‌شوند را نشان می‌دهد (واریانس متناظر با عامل) و از طریق مجموع مجذورات بارهای عاملی مربوط به تمام

جدول ۳- عامل‌های استخراج شده همراه با مقدار ویژه، واریانس و درصد واریانس عامل‌ها پس از دوران

شماره عامل	مقدار ویژه	درصد واریانس	درصد تجمعی
اول	۱۳/۰۳	۳۲/۵۸	۳۲/۵۸
دوم	۳/۵۴	۸/۸۶	۴۱/۴۵
سوم	۲/۰۰	۵/۰۰	۴۶/۴۵
چهارم	۱/۸۴	۴/۶۱	۵۱/۰۶

عبارت بودند از؛ میزان علاقه به رشته کشاورزی، اولویت انتخاب رشته کشاورزی در آزمون ورودی سراسری، میزان علاقه دانشجوی به کار عملی کشاورزی و میزان علاقه به زندگی در محیط روستا. این عامل با عنوان عامل انتخاب رشته تحصیلی نام‌گذاری شد. بدین ترتیب عامل سوم با مقدار ویژه (۲/۰۰) و تبیین حدود ۵ درصد از واریانس کل، با عنوان عامل حمایتی، نام‌گذاری شد. این عامل دارای پنج متغیر با بار معنی‌دار است. میزان حمایت‌های دولت از اشتغالزایی دانش‌آموختگان کشاورزی، پرداخت اعتبارات ویژه کار و سکونت در روستاها توسط دولت، ایجاد زمینه‌های کارآفرینی برای دانش‌آموختگان کشاورزی در روستاها، میزان فاصله روستا از شهر و میزان فراهم بودن فرصت‌های شغلی در روستا از متغیرهای تشکیل دهنده این عامل هستند.

عامل چهارم با مقدار ویژه (۱/۸۴) حدود ۴/۶۱ درصد از کل واریانس را به خود اختصاص داده است و متغیرهای استقلال مالی دانشجوی، میزان ارزش قائل شدن به منطقه‌های روستایی توسط دانشجو، سطح توسعه یافتگی روستاها از لحاظ سهولت رفت و آمد به روستا بر روی آن بار معنی‌دار داشتند، عنوان عامل نگرش برای این عامل انتخاب شد.

همان‌گونه که در جدول ۳ نشان داده شده، چهار عامل یاد شده در مجموع ۵۱/۰۶ درصد از واریانس کل متغیرها را تبیین می‌کنند که نشانه درصد بالای واریانس تبیین شده توسط این عامل هاست و باقی، مربوط به دیگر عامل‌هایی است که پیش‌بینی آن‌ها در این تحقیق میسر نبوده است.

از روش چرخش واریماکس جهت تعیین متغیرهای مربوط به این عوامل و افزایش تفسیر متغیرها استفاده گردید. مهم‌ترین ویژگی چرخش واریماکس توزیع متعادل واریانس میان عامل‌ها است. بر این اساس برای هر یک از عامل‌های اصلی، متغیرهایی با بار عاملی بزرگتر از ۰/۵ شناسایی و ارزیابی شد. وضعیت قرارگیری متغیرها در عوامل و نام‌گذاری عامل‌ها به شرح جدول ۴ است. در نهایت با توجه به متغیرهای تشکیل دهنده هر عامل، عامل‌ها نام‌گذاری شدند. بر مبنای داده‌های جدول ۳ و نام‌گذاری عامل‌ها (جدول ۴)، عامل اول با مقدار ویژه (۱۳/۰۳)، مقدار ۳۲/۵۸ درصد از کل واریانس متغیرها را تبیین می‌کند و بیش‌ترین نقش را در علاقمندی دانشجویان کشاورزی به اشتغال در منطقه‌های روستایی دارد. این عامل بر مبنای شش متغیری که بار معنی‌داری داشتند عامل آموزشی-سیاستی نام‌گذاری شد. تناسب محتوای درس‌های گذرانده شده با نیازهای بازار کار، سیاست‌های اقتصادی و تولیدی دولت، وجود اطلاعات در زمینه فرصت‌های شغلی کشاورزی، سیاست‌های استخدامی دولت در بخش کشاورزی، وجود مرکزها و مؤسسه‌های پرشمار مرتبط با فعالیت‌های کشاورزی و آشنایی با فرصت‌های شغلی از طریق گروه آموزشی دانشکده از متغیرهای تشکیل دهنده این عامل هستند.

عامل دوم با مقدار ویژه (۳/۵۴) حدود ۸/۸۶ درصد از واریانس کل عامل‌های مؤثر در علاقه مندی دانشجویان برای اشتغال در روستا را تبیین می‌کند، چهار متغیر روی این عامل بار معنی‌داری داشتند که

جدول ۴- متغیرهای تشکیل دهنده هر عامل

بار عاملی	متغیر	عامل
۰/۸۲۷	تناسب محتوای دروس گذرانده شده با نیازهای بازار کار	عامل آموزشی-سیاستی
۰/۷۰۳	سیاست‌های اقتصادی و تولیدی دولت	
۰/۶۹۲	وجود اطلاعات در زمینه فرصت‌های شغلی کشاورزی	
۰/۶۷۹	سیاست‌های استخدامی دولت در بخش کشاورزی	
۰/۶۴۵	وجود مراکزها و مؤسسه‌های پرشمار مرتبط با فعالیت‌های کشاورزی	
۰/۵۶۲	آشنایی با فرصت‌های شغلی از طریق گروه آموزشی دانشکده	
۰/۸۵۲	میزان علاقه به رشته کشاورزی	
۰/۷۸۴	اولویت انتخاب رشته کشاورزی در کنکور سراسری	عامل انتخاب رشته تحصیلی
۰/۶۱۱	میزان علاقه دانشجویان به کار عملی کشاورزی	
۰/۵۶۷	میزان علاقه به زندگی در محیط روستا	
۰/۷۱۶	میزان حمایت‌های دولت از اشتغالزایی دانش‌آموختگان کشاورزی در منطقه‌های روستایی	عامل حمایتی
۰/۶۳۶	پرداخت اعتبارات ویژه کار و سکونت در روستاها توسط دولت	
۰/۵۳۸	ایجاد زمینه‌های کارآفرینی برای دانش‌آموختگان کشاورزی در روستاها	
۰/۵۱۹	میزان فاصله روستا از شهر	
۰/۵۰۴	میزان مهیا بودن فرصت‌های شغلی در روستا	
۰/۷۷۶	اشتغال در کار کشاورزی بدلیل کسب استقلال مالی	عامل نگرشی
۰/۶۲۸	میزان ارزش قائل شدن به مناطق روستایی توسط دانشجویان	
۰/۵۴۷	سطح توسعه یافتگی روستاها از لحاظ سهولت رفت و آمد به روستا	

جدول ۵- مشخصه‌های نیکویی برازش عامل‌های مؤثر در علاقه‌مندی دانشجویان کشاورزی دانشگاه رازی به اشتغال در روستا

RMSEA	(χ^2/df)	NFI	CFI	GFI
۰/۰۸۴	۳/۰۲	۰/۹۵۱	۰/۹۷۱	۰/۹۴۵

برازندگی خیلی خوب، ۰/۰۸ تا ۰/۱ نشانگر برازندگی قابل قبول و اگر مقادیر این شاخص بزرگتر از ۰/۱ نشانگر برازندگی ضعیف مدل می‌باشد (زارع چاهوکی، ۱۳۸۹).
برابر جدول ۵، شاخص NFI برابر با (۰/۹۵۱)، شاخص CFI (۰/۹۷۱)، شاخص GFI (۰/۹۴۵) و میزان شاخص RMSEA برابر با (۰/۰۸۴) است. بنابراین نتایج نشان می‌دهد که همه‌ی مشخصه‌های برازندگی در سطح قابل قبولی هستند و گویه‌های این تحقیق با سازه زیر بنایی همسو هستند.

به‌طور کلی برای ارزیابی مدل تحلیل عاملی تأییدی چندین مشخصه برازندگی وجود دارد. این شاخص‌ها شامل شاخص‌های کای اسکور نسبتی (χ^2/df) ، شاخص برازش تطبیقی CFI و NFI و شاخص ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب RMSEA است. شاخص‌های تطبیقی CFI و NFI شاخص‌هایی هستند که بر مبنای مقایسه مدل تدوین شده و با یک مدل مبنا محاسبه می‌شود. مقدار آن‌ها بین ۰ و ۱ قرار دارد و هر چه به ۱ نزدیک‌تر باشد بهتر است. مقدار مجاز در برازش مطلوب مدل، برای شاخص‌های CFI و NFI میزان بیش‌تر از ۰/۹ است. اگر مقدار شاخص RMSEA کمتر از ۰/۰۸ باشد نشانگر

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

توسعه منبع‌های نیروی انسانی کارآمد مهم‌ترین نقش را در رشد و توسعه کشور دارد. التزام اشتغال در حرفه کشاورزی برای دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی در حالی است که انتخاب شغل از عامل‌هایی چون تحصیلات و علاقمندی تأثیر می‌پذیرند. دانش‌آموختگان رشته کشاورزی به مثابه بخشی مهم از متخصصان کشور سزاوار بهره‌مندی از امکانات رشد و تعالی در بخش کشاورزی و شایسته توجه بیشتری هستند. بنابراین مسئله اشتغال دانش‌آموختگان، از جمله چالش‌های اساسی است که می‌بایست مورد توجه برنامه‌ریزان و سیاست‌گزاران کشور قرار گیرد. چرا که توجه به امر اشتغال دانش‌آموختگان کشاورزی به لحاظ تأمین نیروی انسانی متخصص حرفه کشاورزی در محیط روستا برای دستیابی به هدف‌های توسعه روستایی ضروری است.

بنابر نتایج جدول ۲، عامل‌های جذاب بودن محیط روستایی، رشته‌ی تحصیلی، سطح توسعه یافتگی روستاها از لحاظ سهولت رفت و آمد به روستا، تأثیر جنسیت در اشتغال در منطقه‌های روستایی و میزان درآمد در روستاها مهم‌ترین عامل‌های مؤثر بر علاقمندی دانشجویان به اشتغال در منطقه‌های روستایی هستند و عامل‌های پیشینه سکونت در روستا، میزان حمایت‌های دولت از اشتغالیابی دانش‌آموختگان کشاورزی در منطقه‌های روستایی، میزان علاقه به زندگی در محیط روستایی از این حیث کمترین اهمیت را دارند (این نتیجه با تحقیق به‌جائی و همکاران، ۱۳۹۶ همخوانی دارد).

جدول ۴ بیانگر این است که عامل‌های آموزشی - سیاستی، انتخاب رشته، حمایتی و نگرشی در حدود ۵۱/۰۶ درصد از واریانس زمینه‌های علاقمندی دانشجویان به اشتغال را در منطقه‌های روستایی تبیین می‌کند که عامل آموزشی با مقدار ویژه (۱۳/۰۳) بیش‌ترین نقش را در علاقمندی دانشجویان دارد و به تنهایی ۳۲/۵۸ درصد از کل واریانس را تبیین می‌کند. برابر نتایج جدول ۴ عوامل، تناسب محتوای درس‌های گذرانده شده با نیازهای بازار کار (برابر با نتایج تحقیق اکبری و همکاران، ۱۳۸۸ و صبوری و

همکاران، ۱۳۸۷)، سیاست‌های اقتصادی و تولیدی دولت، وجود اطلاعات در زمینه فرصت‌های شغلی کشاورزی (برابر با نتایج تحقیق سلطانی و همکاران، ۱۳۹۳)، سیاست‌های استخدامی دولت در بخش کشاورزی (برابر نتیجه اکبری و همکاران، ۱۳۸۸ و سلطانی و همکاران، ۱۳۹۳ و صبوری و همکاران، ۱۳۸۷)، میزان علاقه به رشته کشاورزی، میزان حمایت‌های دولت از اشتغالیابی دانش‌آموختگان کشاورزی در منطقه‌های روستایی (برابر نتیجه اکبری و همکاران، ۱۳۸۸) و اشتغال در کار کشاورزی بدلیل کسب استقلال مالی دارای بیش‌ترین بار عاملی در مقایسه با دیگر متغیرها بودند و بیش‌ترین سهم را در ایجاد علاقمندی به اشتغال در منطقه‌های روستایی دارند. برای افزایش زمینه‌های علاقمندی دانشجویان رشته‌های کشاورزی به اشتغال در بخش کشاورزی منطقه‌های روستایی پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه می‌شود؛

با توجه به این که عامل‌هایی چون تناسب محتوای درس‌های گذرانده شده با نیازهای بازار کار، سیاست‌های اقتصادی و تولیدی دولت، وجود اطلاعات در زمینه فرصت‌های شغلی کشاورزی، سیاست‌های استخدامی دولت در بخش کشاورزی، وجود مراکزها و مؤسسه‌های پرشمار مرتبط با فعالیت‌های کشاورزی و آشنایی با فرصت‌های شغلی از طریق گروه آموزشی دانشکده در قالب عامل آموزشی - سیاستی بیش‌ترین تأثیر را در علاقمندی دانشجویان به اشتغال در منطقه‌های روستایی دارد؛ پیشنهاد می‌شود با تنظیم محتوای درس‌ها و اجرای برخی کلاس‌های آموزشی در محیط روستا با کمک سازمان‌های جهاد کشاورزی به منظور تلفیق برنامه‌های عملی و نظری با یکدیگر در ساختار آموزش عالی، افزایش میزان آگاهی دانشجویان و نشان دادن فرصت‌های شغلی در این حوزه، صورت گیرد. همچنین دولت، با افزایش گستره فعالیت کشاورزی و با واگذاری بخشی از خدمات کشاورزی به بخش خصوصی و توسعه شرکت‌های مشاوره فنی - مهندسی، دسترسی دانشجویان را به حمایت‌های دولت امکانپذیر سازد.

استخدامی دولت و خدمات زیربنایی در بخش کشاورزی از جمله بالابردن سطح توسعه یافتگی روستاها به لحاظ سهولت رفت و آمد، توسعه خدمات پولی و بانکی می‌باشد. لذا ضروری است سرمایه‌گذاری زیربنایی در زمینه نیازمندی‌های توسعه کشاورزی صورت گیرد و بانک کشاورزی و دیگر مؤسسه‌های مالی و اعتباری تسهیلاتی ویژه با نرخ بهره پایین برای دانش‌آموختگان کشاورزی در نظر بگیرند و دولت در برنامه‌های توسعه‌ای کلان برنامه‌ریزی ویژه‌ای برای توجه به بخش کشاورزی و اشتغال در این بخش داشته باشد. بنابراین تناسب محتوی درس‌ها، برگزاری برخی کلاس‌های آموزشی در محیط روستا و حمایت‌های مالی می‌تواند در علاقه‌مندی دانشجویان کشاورزی به اشتغال در منطقه‌های روستایی مؤثر واقع شوند.

پی‌نوشت‌ها

- 1- Robinson et al
- 2- McArdle et al
- 3- Ovwigho & Ifie
- 4- White
- 5- Adebo & Sekumade
- 6- Bednarikova et al
- 7- Yadav
- 8- Olorunfemi et al
- 9- Douglas et al

برابر نتایج جدول ۲ جذاب بودن محیط روستایی نخستین رتبه را در زمینه علاقه مندی به اشتغال در منطقه‌های روستایی به خود اختصاص داده است. این مسئله گویای این واقعیت است که هر چه جذابیت‌های زندگی در روستا بیش‌تر باشد گرایش دانشجویان به اشتغال در منطقه‌های روستا افزایش می‌یابد. لذا می‌شود در برنامه‌های توسعه و بودجه‌های سالانه، افزایش رفاه روستایی و بهبود جذابیت‌های زندگی روستا به طور جدی مورد توجه قرار گیرد تا سبب جذب دانش‌آموختگان کشاورزی به اشتغال در منطقه‌های روستایی شود.

با توجه به تأثیرگذاری استقلال مالی دانشجویان وجود تنوع شغلی رشته‌های کشاورزی و درآمد روستا در علاقه‌مندی دانشجویان، جذب سرمایه از طریق تقویت فعالیت‌های بخش خصوصی به بخش کشاورزی می‌تواند انگیزه‌های بیش‌تری برای توسعه اشتغال در این زمینه باشد و هم‌چنین باید با افزایش درآمد در این حرفه کمک شود تا گرایش دانشجویان نسبت به شغل‌های کشاورزی در محیط روستا بیش‌تر شود. در نهایت گسترش اشتغال در بخش کشاورزی مستلزم توسعه حمایت‌های اعتباری، ترغیبی و

منبع‌ها

- اکبری، ر.، موحدی، ر.، کوچکیان، ح. ۱۳۸۸. بررسی نگرش دانشجویان کشاورزی نسبت به اشتغال در بخش کشاورزی (مطالعه موردی: دانشگاه بوعلی سینا همدان). پژوهش‌های ترویج و آموزش کشاورزی، سال (۲) ۴: ۹۱-۱۰۲.
- بادسار، م.، صفا، ل.، و فتحی، س. ۱۳۹۴. تأثیر عامل‌های فردی و زمینه‌ای بر گرایش دانشجویان کشاورزی دانشگاه زنجان نسبت به اشتغال در روستا. فصل‌نامه پژوهش مدیریت در آموزش کشاورزی، ۳۲: ۱۳۶-۱۲۳.
- بهجویی، ا.، پناهی، ه.، حبیب‌نژاد لوجندی، س.، ظریفیان، ش. ۱۳۹۶. تحلیل عوامل مؤثر بر علاقه‌مندی دانشجویان دانشکده کشاورزی در دانشگاه تبریز به اشتغال در مناطق روستایی. پژوهشنامه فرهنگی هرمزگان. شماره ۱۳.
- تبرایی، م.، و قاسمی، م. ۱۳۸۵. بررسی نگرش دانشجویان کشاورزی به اشتغال در مناطق روستایی و عوامل مؤثر بر آن، مطالعه موردی: دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی. مجله علوم کشاورزی و منابع طبیعی، (۱۳) ۲: ۱۳۳-۱۴۴.
- جمشیدی، ا.، بندری، ا.، باقری، ا.، نوروزی، ع.، سبحانی، س. ۱۳۹۷. عامل‌های مؤثر بر نگرش دانشجویان کشاورزی دانشگاه محقق اردبیلی نسبت به اشتغال در مناطق روستایی. فصل‌نامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، شماره ۴۴: ۱۴۹-۱۶۷.

- رضائی، ر.، بادیار، م.، قاسمی، م.، و فتحی، س. ۱۳۹۶. نقش میانجی عوامل فردی و محیطی بر تمایل به اشتغال دانشجویان کشاورزی دانشگاه رنجان. فصل‌نامه تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، ۴۸ (۲): ۶۵-۵۵. زارع چاهوکی، م. ۱۳۸۹. روش‌های تحلیل چند متغیر. دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تهران.
- سلطانی، ع.، چهارسوقی، ا.، آرایش، م. ۱۳۹۳. تحلیل عوامل مؤثر بر گرایش جوانان روستایی شهرستان ایلام به اشتغال در بخش کشاورزی. پژوهش‌های ترویج و آموزش کشاورزی، (۷) ۳: ۷۲-۵۷.
- قمرانی، ا.، شریعتی، م. ۱۳۸۶. علاقه مفهومی فراموش شده در تعلیم و تربیت. نشریه ماهنامه آموزشی و تربیتی پیوند، شماره ۳۳۱-۳۳۰.
- کریمی، و.، و زمانی، غ. ۱۳۹۴. انگیزه دانش‌آموختگان کشاورزی دانشگاه شیراز برای خدمت در مناطق روستایی. فصل‌نامه پژوهش مدیریت در آموزش کشاورزی، ۳۳: ۴۷-۵۵.
- صبوری، م.، عمانی، ا.، نصرتی، ا.، ثمری، د. ۱۳۸۷. تحلیل هم‌بستگی و رگرسیونی ابعاد گرایش دانشجویان رشته‌ی کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار به کار در مناطق روستایی. پژوهشنامه‌ی علوم اجتماعی، (۲) ۴: ۱۵۵-۱۴۱.
- محمدی، ح.، روحانی، ح. ۱۳۹۴. کاربرد مدل پروبیت چندگانه در تحلیل عوامل مؤثر بر نوع اشتغال دانش‌آموختگان علمی کاربردی کشاورزی. مجله اقتصاد و توسعه کشاورزی، ۲۹ (۲): ۱۱۶-۱۲۵.
- موحدی، ر.، چیذری، م.، نوروزی، ا. ۱۳۸۶. بررسی مقایسه‌ای گرایش دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه دولتی نسبت به رشته کشاورزی در استان لرستان و همدان. مجله علوم کشاورزی ایران، (۱۳) ۳۳: ۵۴۵-۵۳۳.
- یعقوبی، ج.، اسعدی، ص.، یزدان پناه، م. ۱۳۹۶. شناسایی عامل‌های مشوق و بازدارنده گرایش جوانان روستایی به شغل کشاورزی در روستاهای قصرشیرین. فصل‌نامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، شماره ۴۰: ۱۴-۳.

- Adebo, G. M., & Sekumade, A. B. 2013. Determinants of career choice of Agricultural profession among the Students of the Faculty of Agricultural Sciences in Ekiti State University, Nigeria. *Journal of agricultural extension and rural development*. 5 (11): 249-255.
- Bednarikova, Z., Bavorová, M., & Ponkina, E. V. 2016. Migration motivation of agriculturally educated rural youth. *The case of Russian Siberia*. *Journal of Rural Studies*. 45: 99-111.
- Douglas, K., Singh, A. S., & Zvenyika, K. R. 2017. Perceptions of Swaziland's Youth towards Farming: A Case of Manzini Region. *Forestry Research and Engineering: International Journal*. 1 (3): 90- 100.
- McArdle, S., Waters, L., Briscoe, J. P., & Douglas, T. 2007. Employability during Unemployment: Adaptability, Career Identity and Human and Social Capital. *Journal of Vocational Behavior*. 71 (2): 264-247.
- Olorunfemi, O. D., Oladipo, F. O., Oladele, T. O., & Oladele, O. I. 2016. Attitude of agricultural professionals towards their wards taking agriculture as a career in Kwara State, North Central Nigeria. *South African Journal of Agricultural Extension*. 44 (2): 186-194.
- Ovwigho, B., & Ifie, P. 2009. Attitude of Youth to Agricultural Development Programmes In Ughelli South Local Government Area of Delta State Nigeria. *Journal of Agricultural Extension*. 13 (2).
- Robinson, J. S., Garton, B. L., & Terry, R. 2007. Identifying the Employability Skills Needed in the Workplace According to Supervisors of College of Agriculture, Food and Natural Resources Graduates. *Journal of Southern Agricultural Education Research*. 57 (1): 95-100.

- White, B. 2012. Agriculture and the Generation Problem. Rural Youth Employment and the Future of Farming. 43 (6).
- Yadav, A. 2016. Attitude of Students towards Agriculture as a Profession. International Journal of Agricultural Science and Research. 6 (6): 177-182.
- Zarifian. S., Ahmadi, S., & Rahimi, A. 2014. Measuring Attitude of Agriculture Students toward Working in Rural Areas. Singaporean Journal of Business, Economics and Management Studies. 2 (11): 118-124.

Determinants Impacting the Interest of Agriculture Students of Razi University Towards Occupation in Rural Areas

A. H. Ali Beygi¹ and F. Javanbakht²

1- Associat Prof of Rural Development and Promotion, Faculty of
Agriculture, University of Razi, Iran.

2- PhD Candidate of Agricultural Development, Faculty of Agriculture,
University of Razi, Iran.

Abstract

Increase the employments is one of the largest apprehension of scholars and governments. The main purpose of this study is to analyze the determinants affecting Razi University agricultural students' interest to work in rural areas. This research has used the cause-correlation method. The population of the study includes all the students in all levels studying at Razi University in the year 2018 (N=1287). The stratified random sample size was determined to be 114 people based on Cochran formula. The survey instrument was a questionnaire with questions based on a Likert format. Teta test coefficient ($\Theta=0/88$) represents the reliability of the research instrument questions. Factor analysis was used to analyze the data. The result showed four elements; namely, training- politicly, choose the field, support and attitude make up for some 51/06 % of the variances that define the interest to get a job in rural areas. CFI factor analysis is fit with data. The result showed the containing of lessons, training class in the village and financial supports are helpful to towards Occupation in Rural areas.

Index Terms: education, employment in village, graduations of agriculture, opportunity of occupation, rural development.

Corresponding Author: F. Javanbakht

Email: javanbakhtfatemeh4@gmail.com

Received: 03/07/2019

Accepted: 21/12/2019